

กระบวนการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงและภาคกลาง
ตามการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษา และครูอาจารย์

นายหาญ จันทร์ศิริ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-486-9

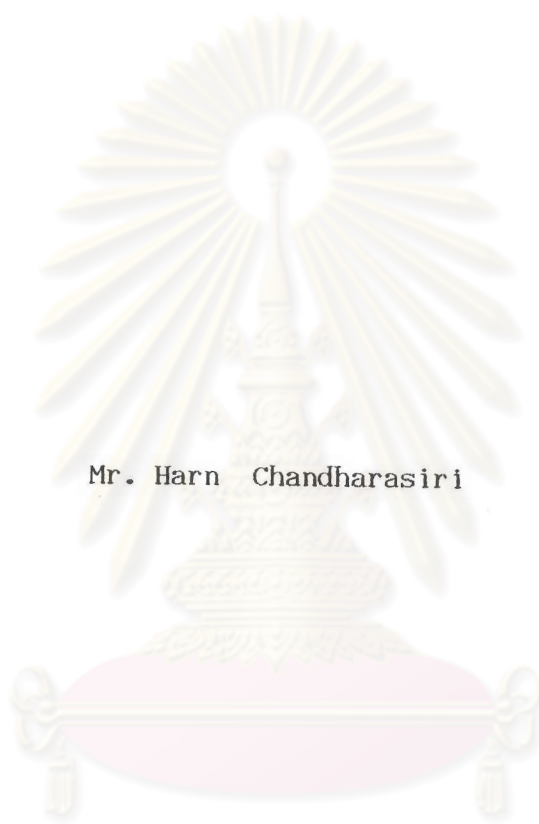
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017129

I10312238

ADMINISTRATIVE PROCESS OF EDUCATIONAL ADMINISTRATORS
UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL
EDUCATION IN THE EASTERN AND OF THE CENTRAL REGIONS
AS PERCEIVED BY EDUCATIONAL ADMINISTRATORS AND TEACHERS

Mr. Harn Chandharasiri

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-486-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กระบวนการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงและภาคกลาง ตามการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษา
และครูอาจารย์

ชื่อนิสิต

นายหาญ จันทร์ศิริ

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราษฎร์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์)

หาญ จันทรศิริ : กระบวนการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง ตามการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษาและครูอาจารย์

(ADMINISTRATIVE PROCESS OF EDUCATIONAL ADMINISTRATORS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION IN THE EASTERN AND OF CENTRAL REGIONS AS PERCEIVED BY EDUCATIONAL ADMINISTRATORS AND TEACHERS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. 193 หน้า ISBN 974-578-486-9

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษาและครูอาจารย์ เกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษาและปัญหาที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด คือ สำหรับผู้บริหารการศึกษาและครูอาจารย์ ซึ่งได้รับการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำไปทดลองใช้เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ต่อจากนั้นจึงส่งแบบสอบถามจำนวน 473 ฉบับ ไปยังกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารการศึกษาและครูอาจารย์ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา แบบสอบถามได้รับกลับคืน จำนวน 444 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

ผู้บริหารการศึกษามีการรับรู้ว่าได้ปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงาน อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน การจัดองค์การ การจัดเจ้าหน้าที่ การอำนวยความสะดวกและการควบคุม

ครูอาจารย์มีการรับรู้ได้ว่า ผู้บริหารการศึกษาได้ปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานอยู่ในระดับค่อนข้างมาก สอดคล้องกันกับผู้บริหารการศึกษา 2 ด้าน คือ ด้านการวางแผนและการจัดองค์การแต่ไม่สอดคล้องกัน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดเจ้าหน้าที่ การอำนวยความสะดวกและการควบคุม โดยผู้บริหารการศึกษามีการรับรู้ว่าได้ปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ครูอาจารย์มีการรับรู้ได้ว่า ผู้บริหารการศึกษาได้ปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ส่วนปัญหาที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษานั้น ผู้บริหารการศึกษามีการรับรู้ว่าการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงาน มีปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก 2 ด้าน คือ ด้านการวางแผนและการจัดเจ้าหน้าที่ และมีปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย 3 ด้าน คือ ด้านการจัดองค์การ การอำนวยความสะดวกและการควบคุม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา.....
สาขาวิชา ..... บริหารการศึกษา.....
ปีการศึกษา 2533 .....

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม .....

HARN CHANDHARASIRI : ADMINISTRATIVE PROCESS OF EDUCATIONAL ADMINISTRATORS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION IN THE EASTERN AND OF THE CENTRAL REGIONS AS PERCEIVED BY EDUCATIONAL ADMINISTRATORS AND TEACHERS. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. WEERAWAT UTAIRAT, Ph.D. 193 PP. ISBN 947-578-486-9

The purposes of this research were to study the perception of the educational administrators and teachers for the administrators' responsibilities and conduction administrative processes, and its problems. The researcher had two sets of questionnaires, and one for administrators, and other for teachers. The questionnaires after having been examined and revised by educationers and scholars of the same field, had been tried out for the reliability. Four hundred and seventy-three questionnaires were sent to the total number of populations and samples. Four hundred and forty-four questionnaires or of 93.86 per cent were returned. The data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation.

The results of study found that: The administrators mostly accepted with the administrative processes: planning, organizing, staffing, directing and controlling. They believed that jobs would be done, if they had strongly concerned on these processes and the teachers accepted with two processes; planning and organizing.

The problems that faced the administrators were how to conduct and to follow up two processes; planning and staffing.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังได้รับความช่วยเหลือจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิภาควิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในการตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุง แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอกชัย กีสุขพันธ์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร สุกนธทรัพย์
4. อาจารย์ ดร.ศิริพรรณ ชุ่มนม
5. อาจารย์ จรุง ชูลาภ
6. อาจารย์ นิธิจ สว่างคำ

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณอุบล จันท์ศิริ และคุณสว่าง เขิงชั้น ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ จนสำเร็จเรียบร้อย จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ ด้วย

หาญ จันท์ศิริ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	15
ขอบเขตของการวิจัย.....	15
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย.....	16
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย.....	16
วิธีดำเนินการวิจัย.....	17
ลำดับขั้นตอนในการเสนอข้อมูล.....	19
2. เอกสาร วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
ความหมายของการบริหารการศึกษา.....	22
กระบวนการบริหารการศึกษา.....	25
การวางแผน.....	31
กระบวนการวางแผน.....	33
การจัดองค์การ.....	35
หลักการจัดองค์การ.....	36
องค์ประกอบในการจัดองค์การ.....	38
การจัดเจ้าหน้าที่.....	41
การอำนวยความสะดวก.....	43
การตัดสินใจ.....	44
อุปสรรคของการวินิจฉัยสั่งการ.....	47
การมอบหมายหน้าที่การงาน.....	48
หลักการมอบหมายงาน.....	49
การจูงใจ.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การประสานงาน.....	55
การจัดให้มีส่วนร่วม.....	59
การควบคุม.....	61
กระบวนการในการควบคุมงาน.....	63
เทคนิคในการควบคุมงาน.....	65
ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการบริหารการศึกษา.....	67
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	82
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	82
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	82
จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารการศึกษา และครู-อาจารย์.....	83
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	90
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	93
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การรับรู้ของผู้บริหาร การศึกษา และครู-อาจารย์ เกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษา สังกัด กรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงและภาคกลาง.....	100
ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการใช้กระบวนการบริหารงาน ของผู้บริหารการศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง และภาคกลาง.....	114
ปัญหาและอุปสรรคของการใช้กระบวนการบริหารงานของผู้บริหาร การศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงและภาคกลาง.....	120
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	123
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	123
วิธีดำเนินการวิจัย.....	123
สรุปผลการวิจัย.....	125

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	125
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ของผู้บริหารการศึกษาและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษา สังกัด กรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงและภาคกลาง.....	126
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการใช้กระบวนการ บริหารงานของผู้บริหารการศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงและภาคกลาง.....	129
อภิปรายผลการวิจัย.....	131
ข้อเสนอแนะสำหรับงานบริหารการศึกษา.....	141
ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป.....	143
บรรณานุกรม.....	144
ภาคผนวก.....	149
ประวัติผู้เขียน.....	193

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน จำแนกตามกลุ่มประชากร.....	90
2. กลุ่มประชากรที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	94
3. กลุ่มประชากรผู้บริหารการศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	95
4. กลุ่มประชากรครู-อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	95
5. กลุ่มประชากรที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุราชการ.....	96
6. กลุ่มประชากรที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา.....	97
7. กลุ่มประชากรผู้บริหารการศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ ด้านการบริหารงาน.....	98
8. กลุ่มประชากรผู้บริหารการศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม การศึกษาหรือฝึกอบรม ทางด้านการบริหารการศึกษา.....	99
9. กระบวนการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษา ด้านการวางแผน การจัดองค์การ การจัดเจ้าหน้าที่ การอำนวยความสะดวก และการควบคุม ตามการรับรู้ของผู้บริหาร การศึกษาและครู-อาจารย์ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงและภาคกลาง.....	101
10. ปัญหาและอุปสรรคของการใช้กระบวนการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษา ด้านการวางแผน การจัดองค์การ การจัดเจ้าหน้าที่ การอำนวยความสะดวก และการควบคุม ตามการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษาและครู-อาจารย์ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงและภาคกลาง.....	102
11. กระบวนการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษา ด้านการวางแผน ตามการรับรู้ ของผู้บริหารการศึกษาและครู-อาจารย์.....	104
12. กระบวนการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษา ด้านการจัดองค์การ ตามการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษาและครู-อาจารย์.....	106
13. กระบวนการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษา ด้านการจัดเจ้าหน้าที่ ตามการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษาและครู-อาจารย์.....	108
14. กระบวนการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษา ด้านการอำนวยความสะดวก ตามการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษาและครู-อาจารย์.....	111
15. กระบวนการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษา ด้านการควบคุม ตามการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษาและครู-อาจารย์.....	112

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16.	ปัญหาและอุปสรรค ด้านการวางแผน ตามการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษา....	115
17.	ปัญหาและอุปสรรค ด้านการจัดองค์การ ตามการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษา..	116
18.	ปัญหาและอุปสรรค ด้านการจัดเจ้าหน้าที่ ตามการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษา.	117
19.	ปัญหาและอุปสรรค ด้านการอำนวยความสะดวก ตามการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษา..	118
20.	ปัญหาและอุปสรรค ด้านการควบคุม ตามการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษา.....	119

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย